

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljavne naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se obgovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

"Slovenski Narod" telefon št 34. — "Narodna tiskarna" telefon št. 85.

Klerikalni shod v Vipavi.

Iz Vipave, 31. avgusta.

V nedeljo 31. avgusta se je vršil pri nas »impozanten« shod — vipavskih rokavarjev. »Slovenec« tega shoda ni nazanil, a zato se je zanj tembolj agitralo — po pričnicah. In sam dr. Žitnik si ni mogel kaj, da bi ne prišel že v soboto v Vipavo — v nedeljo zjutraj pa je imel pridigo, katere del je bilo tudi — »prijazno povabilo« na politični shod.

Tiha voda — močno dere. Res zbralose je iz cele vipavske doline — mnogo ljudi na dvorišču klerikalnega gostilničarja Hriba. Od šentvidske strani pripeljal je svojo pijano bando pošteni petjetor Uršič, iz Goč došlo je tolovaško društvo »Nanos«, in tam od Šturijskog prignal je na vozovih za teleta svoje zavedne volilce človek, ki ima posebno prakso v trganju plakatov — znani Kromar. Prišlo je še nekaj ljudi iz drugih vasi, vipavski zavedni tržani (razen kakih 10) se shoda niso udeležili.

Nabralo se je — že popolnoma objektivno štejemo, kakih 500 ljudi. Med njimi gotovo jedna tretjina mladenečev, ki so bili napravljeni očividno na eventualen pretep in — 100 bab. Volilcev je bilo po sodbi nepristranskih možle kakih 250 — berite — dvestopadeset — iz cele vipavske doline! To govori glasno dovolj.

Na shod je došel poleg Žitnika tudi dr. Žlindra in — Štefe. (Vipavski dekan menda klerikalcem ni več dober poročalec.)

Dekan Erjavec je otvoril shod in dal besedo Šusteršiču. Iz ravno tako puhlega, kakor surovega govora dr. Šusteršiča naj navedemo nekaj najznačilnejših stavkov:

»Baron Hein je osebno en fleten človek, a ostal bo, kakor sem slišal na Dunaju, le še tri leta na Kranjskem. On ne mara katoliško-narodne stranke, zato naj se postavi — na glavo!! Mi se vlade nič ne bojimo. (Frenetično ploskanje.) Ali dobi ljudstvo večino, ali pa deželnega zabora ne bo! — V deželnem zboru se

bo izbojeval boj s pestjo. Dež. vol. red je liberalna sleparija. Vsak iz med vas (kmetje) je več vreden, kakor 10 grofov in baronov. Uradniki samo jemljejo. Oni niso prava inteligencia. Mi imamo za seboj resnično inteligenco našega naroda. — Kdo je več vreden, kmetovalec, ki svojo živino lepo vzreje itd., ali tisti minister, ki slabe zakone diktira? Kmet, obrnik ..., ki je liberalec, je sem a in izdajalec svojega stanu. Kdo je v vasi liberalec? Oderuhi, pijanci ali pa kak c. k. okrajni sodnik ...«

Komentarja tej falotariji ni potreba. Če povemo, da je vse to govoril Žlindra — je dovolj. —

Žitnikov govor je bil za spoznanje boljši, a imel je to slabost, da ga kmetje niso prav nič razumeli.

Šusteršiču svetujemo pred vsem, naj se nauči slovenščine, da ne bode pohujševal kmetov s svojo grozno slovnico. In, ko pride drugič v Vipavo, naj pride bolj čiste glave in zdravih možgan, ker sicer se lahko zgodi, da bode zavedno vipavsko ljudstvo pognaalo njega, prijatelja Žitnika in kompanjona Šefeta črez strme Rebernice, daleč tja, na megleno ljubljansko barje, kjer prioveduje lahko ožlindrani Šusteršič zopet in zopet pikantne historije — ožlindranim klerikalcem ljubljanske okolice — nam zavednim vipavskim možakom pa naj se ne predzrne več pokazati ta slepar ljudstva — svojih ožlindranih rok.

V Ljubljani, 2. septembra.

Obstrukcija ali ne?

V zadnjem času smo imeli že večkrat priliko konstatirati, da so različni češki poslanci tudi različnega mnenja glede hodoče taktike Mladočehov v parlamentu. 31. p. m. je imel dr. Žáček, podpredsednik poslanske zbornice, v Boskovicah govor, v katerem je obsojal nameravano obstrukcijo Mladočehov, češ, da se morajo Čehi najprej prepričati, ali imajo dovolj moči, da bi svoje grožnje uresničili ter če ni moč drugih faktorjev večja kot njihova. Dr. Pacák, voditelj

»Češkega kluba«, ki je sedaj v Misdroju, pa odgovarja »Slavische Corresp.« glede taktičnega postopanja Mladočehov bližno tako-le: Sicer ni navada nobene politične stranke, da bi naznanjala napsotniku svoj vojni načrt še pred vojno; to pot pa se mora človek čuditi, da se zdi političnim krogom položaj nejasen. To velja morda za uresničenje ali neuresničenje avstro-ogrsko nagodbe, nikakor pa ne glede taktike poslancev češkega naroda, katera vendar ne prepušča nikakih dvomov; saj jo je začrtał češki klub natanko concem zadnjega državnozborskega zasedanja v izjavi, ki ni bila izreden trenotka, temveč so si klubovi člani dobro premisili nje posamezne točke. Te izjave klub doslej še ni preklical, kar zato tudi priča, da ni izpremenil svojega mnenja. Le, ako bo ugodila vladu zahtevi Čehov, naglašam »ugodila in ne samo obljubila, ako pridejo Čehi zopet do starih svojih pravic, tedaj bodo dovolili, da se bo razpravljalo v bodočem zasedanju o gospodarskih predlogah; v nasprotnem slučaju pa bodo ostali konsekventni. Sicer se nekateri tolažijo z misijo, da bodo Čehi vendar takoli velikodušni ter ne bodo hoteli škodovati vsej državi s tem, da bi onemogočili z obstrukcijo avstro-ogrsko nagodbo. A koliko so se brigali Nemci tekom treh let za državne interese? In zavirali niso le nagodbe, temveč prisili so državo, da je kapitulirala ter prelomila svojo obljubo, glasom katere naj bi vladala v vseh deželah avstro-ogrsko države enakopravnost. A mi naj bi bili bolj popustljivi, ko hočemo vendar samo to, kar so nam vzeli? Sicer pa ne gre tu le za notranji češki jezik, tu gre za vprašanje, ali naj bo Avstrija samo nemška, alienako-pravna za vse narode. Ali bodo imeli v Avstriji vsi narodi svojo besedo pri upravi in vladici, ali bo morda odvisno realizovanje pravic in želj nenemških narodov od milosti Nemcev. Tudi razpravljajo listi vprašanje, za kaj se bode odločil češki narod, za notranji češki uradni jezik ali za češko univerzo na Moravkem. O tem

pa ni govora. Saj smo stavili svoje pogoste še pred razpravljanjem proračuna za 1. 1902; Češki notranji jezik in češka univerza. Torej nikake alternative in se studi sedaj ne bomo z alternativo zadovoljili.

Škofovstvo in nižje duhovništvo.

Nižje duhovništvo se je začelo v zadnjem času odločno gibati, začutilo je potrebo, naj bi se tudi v cerkvi uvedle moderne reforme, naj bi imeli duhovniki svobodne roke, svobodno voljo ter bi ne bili le igrače v rokah svojih višjih. V ta namen je, kakor znano, hotelo imeti duhovništvo, na čelu mu prelat in psl. dr. Scheicher, shod, na katerem je hotelo razpravljati o svojih stanovskih interesih itd. Toda episkopat je ta shod zabranil, duhovništvo se je moralno podati in se ukloniti zopet ukazu svojih predstojnikov. Toda pristaši Scheicherja se niso uklonili iz pokorščine, iz ponižnosti ter morda v veri, da živi cerkev le v škofih, katerim treba brezpogojno zaupati in se vedno podvreči njih volji, ne, vklonili so se, ker so bili v to prisiljeni, ker so službeno podrejeni škofom in so se zato bali za svoj obstanek. To pričajo opetovani dopisi v »Deutsches Volksblatt« iz duhovniških krovov, kateri bridko obžalujejo, da so si volili duhovniški stan. Da bili bilo mogoče, takoj odložim tonzuro in kolar, — »Duhovniki imajo manj pravic kot 14letni dečki, kajti ti smejo društva ustanavljati, dočim je duhovnikom to zabranjeno.« — »Bodite pokorni sinovi, nam kličejo! Dobro! Toda v zadnjem času stavijo le sinu dolžnosti napram očetu, pozablajo pa, da imajo tudi očete dolžnosti do svojih sinov.« Takole pišejo razni duhovniki v »Deutsches Volksblatt«. Tudi grozé, da se bodo brigali odslej le za cerkev in šolo ter ne bodo politično nič več delovali. Ta izrek pač jasno priča, da so bili duhovniki prisiljeni umesavati se v politiko, da niso radi in iz lastne volje politikarili, ker sicer ne bi grozili, da tega ne bodo več storili. Plešati so morali, kakor so jim živigali predstojniki. Reformno gibanje med nižjim

LISTEK.

Po Gorenji Italiji.

Spomini s poto.

(Dalej.)

3. Turin.

Turin je prvo mesto, česar ime sem slišal v svojem življenju. »Turin! Turin!« sem klical ves dan, ko sem po Igu še platno prodajal. Turin je bil namreč mojega deda, grajskih gozdnarja in lovca, krasni — pes, moj prvi zvesti prijatelj... Kasneje sem izpoznał seveda več Turinov, a nobeden ni bil tako plemenite pasme, tako lepo rujav in elegantno vitek kakor dedov; da, mnogo krmežljavih in garjavih ižanskih ščenet je imelo ime Turin.

Gotovo je bil velik, a nekoliko že smešen patriot tisti, ki je nazval prvi svojega psa — Turin. Vso svojo avstrijsko ogorčenost, besno sovraštvo in zaničevanje je pač hotel izraziti s tem, da je ime piemondske prestolice nadel pasji mrcini. Saj je iz Turina izšlo veliko in — bodimo objektivni! — idealno narodno gibanje Italijanov za osvobojo cele Gorenje Italije. V Turinu je zasnoval grof Cavour načrt,

da iztrga Beneško, Lombardsko, Parmo in Modeno zopet avstrijski kroni, tu sta se združila Viktor Emanuel II. in Napoleon III. s svojimi armadami proti avstrijski in Turin je bil, ki je izval vse tiste nesrečne boje, v katerih so nesposobni, a tembolj naduti in kruti avstrijski generali grof Gyulai, Hess, Zobel, Schlick in Wimpffen izgubljali bitko za bitko ter kos za kosom prekrasne Italije. Tu se je začelo snovanje zdajinjega italijanskega kraljestva.

Turin je zato najslavnnejše in najspoštovanje gorenjeitalsko mesto, ponos Italijanov za veke. Avstriju — seveda — pa zbuja le grenka, bridka čustva. Bitke pri Palestru, Magenti, Melegnanu, Solferinu in San Martinu so pokazale svetu največje junatašvo avstrijskega vojaštva, a vse junatašvo in tisoči in tisoči padlih hrabrih borilcev niso izdali ničesar. Avstrijska pozicija je bila izgubljena in tudi poznejši zmagoslavni boji je niso mogli rešiti več. Zahteva na bojišču krvavečih Piemontev: »Sire, fate questa povera Italia!« se je izpolnila in ponosno geslo »l'Italia farà da se« se je uresničilo. Uresničil pa ga je Turin!

335.600 prebivalcev šteje danes Turin, ponosen in mogočen je še vedno. To

mesto aristokratov, bankirjev ter veletrgov je že davno prebolelo udarec, da mu je vzel Rim prvenstvo med italijanskimi mesti, izgubilo je svoje nekdanje ogromne in nemagajljive trdnjave ter je danes le še marljivo, moderno trgovinsko središče.

Tako prvi vtisk Turina je simpatičen.

Ko sem stopil iz centralnega kolo-dvora, širila se je pred menoj razsežna Piazza Carlo Felice, obkrožana z ogromnimi, mračnimi palačami in z velikim ljudskim vrtom. Pod palačami so zopet običajne italijanske arkade, široke in svetle, in pod njimi elegantne kavarne, restaurante in bogate prodajalne. Široke, dunajskemu Ringu slične ceste vodijo okoli središča mesta, po njih pa se gnete občinstvo, ropočejo električni tramvaji in lirirani kočijaži. Bujno življenje povsod!

Hotel Alb. Roma & Rocca Cavour me je sprejel pod svojo streho in vesel sem bil, da sem našel tu vedno smehljajočo se soberico, ki mi je v najpristnejšem dunajskem dialektru povedala, kam naj grem, da završim dan najprijetnejše. »Na Piazzu Castello v restavrantu Roma je variété-gledališče! Dobro, pojdimo tja! In krenil sem jo po Via Roma, preko Piazze S. Carlo, mimo velikega spomenika kralja

Karola Alberta v oklepnu na konju do Palazzo Madama. Tu sem torej v središču Turina.

Palazzo Madama sredi trga ima dve fronti: proti Padu ima pročelje srednjeveški značaj s starinskimi, črnim zidovjem, majhnimi okenci in na vsakem oglu šestnajsterokoten trdnjavski stolp, ob njih pa rasto divje smreke in goščava; pročelje na drugi strani pa ima značaj docela moderne, luskuirizne palače.

Turinci pričovajo, da je prebivala v njej krasna kneginja, vdova Marija, ki je menjala vsak čas svoje ljubimce ter izbrisavala svojo grešno ljubezen z njimi s tem, da jih je drugega za drugim pahnila skozi skriva vratca v Pad. Ta vedno zaljubljena grešnica in morilka je bila torej nekaka italijanska Semirada ali nekaka kneginja Jelena na bosenskem Zvorniku!

Variété ima velik in lep oder, a poslušalci sede na odkritem vrtu, pijo, jedo, pušijo ter gledajo in poslušajo tingl-tanglско umetnost. Pred odrom je nameščen orkester, v katerem igrajo »prvo violino« rene in boben. Strašna godba! V duhu sem se do tal odkril ljubljanski društveni godbi, ki je v primeri s to turinsko bando pravcat ideal orkestra. Turinci pa imajo

duhovništvom razkrije pač še marsikaj izza kulis hierarhije!

Posledice Viljemove gostobesednosti.

Viljem II. je s svojimi neštevilnimi govorji provzročil doma že dokaj zmešnjav, a celo na avstrijska tla segajo njegove besede in delajo težave. V Galiciji je njegov govor proti pruskim Poljakom izval celo vrsto hrupnih demonstracij in galiski deželni zbor se je moral celo predčasno zavrniti, ker se je bilo batiti, da se začeno demonstracije proti velikonemškemu ha-katizmu tudi v zbornici ter da se poslanci oficialno vdeleže protestnih shodov. S tem, da se je deželni zbor predčasno zaključil, ima Galicija veliko škodo. Saj se je odložilo mnogo zelo nujnih predlogov. A žudi v septembri se deželni zbor iz istega vzroka ne skliče, saj se vlada boji, da se razvname kaka protipruska debata. Posl. Stapinski in tovariši imajo pravljene mnogo ostrih pušč za Viljema in njegove uradnike v pruski Poljski. Ta teden pride Viljem v Poznanj in bati se je novega govora proti Poljakom. To pa povzroči nov hrup, nove demonstracije.

Najnovejše politične vesti.

Koroške volitve. Nemška ljudska stranka je pričela proti klerikalcem živahno agitacijo za prihodnje, v jeseni se vršeče deželne volitve. — Rusija in Turčija. Rusija izpodbjija vesti, da Turčija noče pustiti ruskih ladij preko Dardanel. — Krüger je v spominu. Krüger je v svojih spominih, ki izidejo v šesterih jezikih, opisal ne le zadnjo an-globursko vojsko, temveč vse svoje politično delovanje, zlasti od Majubahilla, kadar so Angleži najhuje začeli napadati republiko. Čisti dobiček »Spominov« je namenjen obubožanim burškim rodbinam.

Burški generali so zopet v Londonu. — Poslanik pl. Szöchyenyi se je podal z Berolina na dopust na svoja ogrska posestva. Pri slovesni predstavi v berolinski operi ga ni bilo, ker je v avstrijski cesarski hiši ravnokar čas žalovanja radi smrti virtemberške vojvodinje. — Nadvojvoda Fran Ferdinand ne pojde v Poznanj k manevrom. — Španija in Perzija. Španski kralj je odlikoval šaha z redom zlatega runa. — Hrvatske demonstracije. Vsled neumestnega članka v »Srbo-branu« so se zbrali Hrvatje pred uredništvtom »Srbo-brana« ter razbili okna. — Dedni veliki vojvoda luksemburški, ko se je vračal po lovu domov, se je poškodoval na nogi. — Chamberlain je govoril v Birminghamu ob priliki razdeljevanja vojnih kolajn ter dejal, da nobena država ne more biti vselej pripravljena na vojno radi velikih stroškov, a da se povsod računa na požrtvovalno ljubezen do domovine. — Vojni minister André v Bourgeois ob priliki odkritja padlim vojakom je takole končal svoj govor: Moramo imeti močno armado, kajti prihodnji moramo zmagati. Zato je treba, da se vsi bramble zmožni Francozi izvezbajo po vojaški.

menda kosmata ušesa, saj razen mene ni bilo menda v vsej množici nikogar, ki bi si vsak tipiščal ušesa...

In na odru so nastopale debelona-pudrane in surovonašminkane pevke, dvi-gale že itak jedva do kolen segajoča raz-nobojna atlasasta krilca in kazale pisane, s pentljami pokrite svilene hlačice, mahale z golimi rokami, kakor bi se otepale ko marjev, brcate naprej in nazaj kakor bi jih lomil krč in odpirale svoja usta. Škoda lepih dekle! Morda so bila nekdaj dobre pevke, danes pa je bilo slišati le semter-tja hripav, rezek ton iz hropečih, prebujnih prs. Ali Turincem so izredno ugajala: plo-skali so kakor blazni, butali s petami ob tla ter bili s palicami po kovinastih pločah mizic. In čul sem vedno in vedno »da capo« isti in isti kuplē s surovopikantno poento. In nastopali so žensko našemljeni pevci z veliko vlasuljo à la Julija, peli soprani, delali med posameznimi kiticami v zraku preobrate, da so letela krila in se je videl triko do pasa. In zopet so div-jali Turinci ter razgrajali kakor besni. »Pevke pa so pritekle izza zastorja, se poklonile z najgracioznejšim nasmehom, pa mahoma potegnile vlasulje z glave... in pokazale so se pristno moške pleše! In nastopil je strelec, ki je na glavi stojé

Dopisi.

Iz Muljave. Na shodu na Krki je znani Vencajz v svojem zmedenem govoru omenil tudi šolo na Muljavi. Predsednik nekdanjega tihotapskega društva je pravil: »Posebno smo se poganjali vsak za svoje volilce. Tukaj na Muljavi vam vsiljujejo šolo. Pravil je dalje, koliko kilometrov je od katere vasi. Seveda vse drugače, kakor je resnica. Seveda skrbite s tem za kmete, ali za katere? Mora se gabitib vsakemu, bodi katerkoli stranke, da se upa Vencajz nastopiti zoper tako potrebno šolo, kakor je pri nas. Seveda temu človeku se nobena stvar več ne gabi. Vencajz je res »skrbni oče« svojih volilcev. A privošči jim le obilo teme, druzega ničesar. Vprašanje o šoli in ustanovitvi se že vleče nad deset let in še danes nimamo šole. Ni potreba praviti in dokazovati, kako je šola na Muljavi potrebna, kako daleč je iz Muljave v Šent Vid, ali iz Kompolja, in Bojanjega vrha, ker to je že vsem šolskim oblastim znano. Kakor hitro je prišla stvar do zadnje inštance, namreč do ministrstva, da se mora šola ustanoviti, je prišla prisilna naklada. Potem se je šele začelo ruvati proti šoli. Na protestu na ministrstvo so bili podpisi klerikalnih poslancev. Odločeno pa je bilo po vseh natančnih preiskavah, da se šola mora ustanoviti. Ko se je začela prisilna naklada pobirati, priskočil je na-sprotnikom šole zviti in »dobri oče« Vencajz na pomoč. Preprečil je pobiranje naklade za dve leti »radi revščine« tukajšnjega prebivalstva. To je storil zato, da se prikupi svojim volilcem, ker ga skrbi, da bi ostale vedno »verne ovčice«! Koliko bi se dalo še o vsem tem pisati. Koliko aktov je že nakopičenih pri okrajnem šolskem svetu radi te potrebne šole! Ostudno je, koliko laži je nagromadenih v Vencajzovih protestih. Pisalcu teh vrstic je tudi dobro znano, kakih lažij se poslužuje ta kmetijski priatelj. Ko ni imel drugih dokazov, spravil se je nad tiste, ki so vneti za šolo. Vse njegove laži, ki so se dokazale.

Naravnost čuditi se je, da oblasti tako dolgo odlašajo to potrebno stvar. Zelo se je trudil prejšnji g. glavar litijski, ki je bil za šolo jako vnet. On je osebno videl, da je šola potrebna. Sedaj imamo novega gospoda glavarja, ki je za šolo tudi jako vnet. Upamo, da nastopi gospod glavar z energičnim korakom, da dobimo kmalu šolo.

Sedaj, ko se ima zopet pobirati prisilna naklada, se sliši, da hoče ta »usmiljeni in dobr oče« Vencajz zopet na nekaj let šolo preprečiti. Res čuditi se je, da ta Vencajz zamore pri ministrstvu do-seči, da se z ustanovitvijo šole tako dolgo odlaša. Če se vam kmet res tako smili, kar vam pa morda verjame le kaka »verna ovčica« s hribom, potrudite se in preskrbite nekaj tisočakov za našo šolo! Vsaj pri vaši gardi Vam je lahko dobiti nekaj tisočakov. Zaupanje ljudstva boste vse jedno izgubili, še to, kar ga imate, ker

zadeval s puščo vedno v črno, biciklist, ki je na enem samem kolesu dirjal in plesal, skakal in se prekopicoval. Tudi nemška pevka in nemški pevec sta nastopila ter zapela: »Jessas na!« Nekdo je za-vižgal, a Turinci so ga takoj blamirali z najstrahovitejšim ploskanjem ter z div-jimi klici: »Da capo — da capo!«

Vračal sem se domov. Pod arkadami na Piazzu Carlo Felice sem hotel izpiti še črno kavo. Trg pred kavarno je bil poln gostov in pod arkadami je vladalo še živahnno promeniranje. Vendar boljšega občinstva, zlasti finejših dam ni bilo. Med dvema stebroma je bil postavljen oder in na njem je igrala godba. A svirala je le petorica na slabih glasbilah slabe poskočnice. Med mizami pa so se prerivale lahko in kričavopisano oblecene ženske, se glupo nasmihale, lovile brezplačne črne kave in alkoholične pijače. Posedale so tuintam, poskušale zaplesti se v razgovor ter zde-hale. Vzlic vsemu ni bilo posebnega živ-ljenja. Turinci so očividno solidnejši kot Benečani in Milanci. Po polnoči se je trg naglo izpraznil in pod arkadami je dre-malo le še nekaj vztrajnejših krokarjev. Godci so se porazgubili in pogrešali jih ni-nihče. Okoli 2. spi že ves pošteni Turin.

(Dolje prih.)

pametni može so že previdili, kam tirate vašo potapljalico ladijo, če tudi rujete proti šoli. Kaj si boste letos izmisli, ko je nekoliko boljši letina? O da, beda na duhu je pri nas! Vendar je nekaj mladih gospodarjev, ki so vneti za šolo. Ne bilo bi pa nič nasprotstva, ako bi ne bilo od neke strani toliko hujškanja. Nobeden si ne želi velikih stroškov, ker jih je že povsod prevč. Pa saj se ne gre zoper stroške, nego zoper šolo. Naj se posluša pametni nasvet šolskih oblastiv, pa ne bode veliko stroškov. Za sedaj naj zadostuje. Prosimo še enkrat šolsko oblast, da naj se ne zavlačuje tako dolgo, kar je nujnega. Naj se ne posluša take ljudi, kakor je ta »kmetijski priatelj« Vencajz.

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

XXVII.

Važno je tudi vedeti, če so cerkveni očetje poznavali spoved. Tudi tu moramo odgovoriti, da je niso poznavali. Cerkveni očetje soglašajo popolno s praksjo apostolske cerkve. Kristijan, ki je storil greh, ki je zamogel kristijansko cerkev v očeh paganova onečastiti, ta je bil iz kristijanske verske družbe izključen in je mogel biti zopet sprejet, samo če je storil javno pokoro. Kartaski škof Ciprijan († 258) je zahteval, da mora biti pri zopetnem sprejetju padlih razen škofa in duhovnikov vse verske občina navzočna. Samo v slučajih sile, v slučaju neverne bolezni je smel najbližji duhovnik ali diakon skesanega grešnika sprejet zopet v versko družbo, a tudi to se je zgodilo v imenu cele verske družbe. Za tajne in za notranje grehe se je po takratnih nazorih že dobil odvezo z molitvijo samo in pokoro. Ako je pa kak kristijan storil težek zločin, moral se je istega pred duhovniki obtožiti. Toda niti škof niti duhovniki sami niso imeli pravice sami sprejeti to obtožbo, kaj še pravico, določiti kazen!

Kazen za težke zločine je bila izključenje iz verske občine in od sv. obhajila. Javna cerkvena pokora v začetku ni bila kazen, nego prostovoljno delo, s katero je dal grešnik cerkvni žaljeni verski občini zadoščenje. Grešnik je moral prositi, naj se mu dovoli javna pokora in cerkev jo je le na prošnjo dovolila.

Značilno je, da se je vsakemu posamezniku v občine sam jedenkrat dovolilo, delati javno pokoro. Še v četrtem stoletju je Ambrož iz Milana učil, da, kakor prejme človek samo jedenkrat krst, tako more le jedenkrat delati javno pokoro. In sv. Avguštin je zastopal mnenje, da zadostuje za navadne grehe, če se moli očenaš, za težke zločine pa je treba javne pokore.

Duhovniki tretjega in četrtega stoletja niso prav ničesar vedeli o tem, da imajo oblast, odpuščati grehe. Sv. Ciprijan je naravnost učil, da more samo Bog odpuščati grehe, in sv. Mohor je z ozirom na Kristusove besede: »Katerimkoli boste grehe odpuštili, odpuštili jim se bodo itd.« dejal: »Ker škofje in duhovniki to mesto napačno razumevajo, se jih je polasti nekaj ošabnosti Farizejev ter menijo, da smejo krive obsoditi, nekrive pa oprostiti; Bog pa ne vpraša za sodbo duhovnikov, nego po življenju obdelanca.«

Pri takih nazorih je naravno, da se v tistih časih naštrevanje grehov pred duhovnikom ni smatralo za potrebno. Ivan Cassianus († 440), ustanovitelj raznih samostanov na južnem Francoskem, je pisal: Če iz častiljuba nečeš pred ljudmi priznati svojega greha, ne zamudi, ga v vstrajni molitvi priznati onemu, kateremu ne ostane prikrit. Bog je pripravljen ti odpustiti, ne da bi Ti bil osramočen. Ako bi bil Cassianus poznal spoved, kakor jo imamo dandanes, bi bil grešnike prav gotovo pozivjal, naj se duhovniku spovedo, saj bi bil to najpripravniji način, izogniti se osramočenju. Pri takratni pokori tudi ni rekla cerkev, kakor dandanes vsak spovednik »Ja z te odvezujem tvojih grehov (Ego te absolvo...) marveč je le molila: »Bog vsemogoč naj se te usmili in ti odpuсти grehe.«

V tistih časih, ko je vladala prava ljubezen do Boga, se ljudje niso plašili javne pokore. Ali čimbolj je pojema ljubezen do Boga, tembolj so se ljudje izogibali javni pokori in iz tega izogibanja je nastala želja, dobiti za pokoro obliko, ki posameznika ne bi ponižala pred mnogimi ljudmi. To se je tem lagje zgodilo, ko je postal kristijanstvo državna vera in je moral vsakdo pripadati tej veri, četudi ni ničesar verjel. Hudodelstva, za katera je bilo treba doslej delati javno pokoro, odpad od vere, umor in zakonolomstvo je sedaj sodila posvetna oblast in se je človek, ki je v cerkvi svoj greh priznal in storil pokoro, moral bati, da prav vsled tega izve posvetna oblast za njegovo de-

janje in ga kaznuje. Zlasti pa so se oddišni in bogati stanovi branili javne pokore. Tako se je v četrtem stoletju začela navada, da so se javnosti neznane pregrehe smele tajno, pred škofom pripoznati in je škof določil pokoro.

Toda tako javna kakor tajna izpoved je v tistih časih slonela na podlagi protestovoljnosti. Kdaj je tajna izpoved začela izpodrivati javno pokoro, ni določno dognano. »Moderni apogetje«, pravi učenjak Lea, »ki morajo seveda dokazati, da vse, kar velja danes, je veljalo že v starih časih, se trudijo zaman, dobiti dokazil v spisih očakov.«

Najbrž je bil papež Leon Veliki (+ 461) prvi, ki je odredil, da je dovolj, če se grehi izpovedajo škofu, oziroma drugemu duhovniku. Nikjer pa ne govoriti papež Leon o tem, da ima spovednik oblast, dajati odvezo. Spovednik je sam grešnikov priročnik pri Bogu, druzega nič.

Papež Leon Veliki je pa tudi določil, da naj se nikomur ne odreče zopetni sprejem v cerkev. Prej je cerkev le jedenkrat to dovolila, sedaj pa je Leon to ublažil in je bil lahko grešnik tudi stokrat izobčen in zopet sprejet. Očividno je, da je iz te uredbe Leonata nastala absolvacija. Najvažnejše na tej uredbi pa je vsekakor to, da je poslej cerkevna občina izgubila vse pravice pri rekonciliji in da je njena oblast popolnoma prešla na škofe.

V stoletju Leonovem se je začela tudi navada, izpovedati se ne le smrtnih grehov, ampak tudi najmanjših, ki so bili storjeni le v mislih, ali v obči je ostalo pri tem, da so se v tajni izpovedi odpuščali samo tajno ostali grehi, za javne grehe je bilo treba javne pokore.

Te novotarije so naletele na odpornost v cerkvi sami. Kakor kaže sklep sinode v Toledo in še leta 813 je koncil v Chalossu izrekel, da zadostuje, ako se grehi izpovedajo Bogu, ker grehe odpušča le Bog, duhovnik pa človeka samo pouči, kako more dobiti odpuščenje o tem; da se kdo mora izpovedati in da mora izpovedati tudi slabosti — o vsem tem ni chalonski koncil še ničesar vedel.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. septembra.

— **Ljubljanski škof** je izdal novo pastirsko pismo zoper naš list. Članki »Rimski klerikalizem in še to in ono« so dali škofu povod, da grozi celo z izobčenjem vsakemu, kdo naš list čita. Strašno! Da se škofu le ljubi, tako nastopati, saj mora vendar vedeti, da mu to ne bo nič pomagalo in da se le novič izkaže, kako malo vpliva da ima njegova beseda. V člankih »Rimski klerikalizem in še to in ono« se razpravljajo cerkvene zadeve z znanstvenega stališča in obsegajo subjektivno mnenje. Mogoče je celo, da je v teh člankih kaj napačnega. Mesto pa, da bi bil škof sam ali po svojih teologih taznansvena izvajanja znanstveno ovrgel, mesto da bi bil dokazal, kaj je v njih napačnega, grozi z izobčenjem tistim, ki list čitajo. To daje tem člankom važnost, ki je niso imeli in bo ljudi le vspodbujalo, da te članke čitajo. In vsakdo bo dejal: ker škof teh člankov ne more ovreči, pa preklinja list. Mi pa stojimo na stališču, da naši državni osnovni zakoni niso jajče lupine, nego da dajo vsakemu pravico, razpravljati tudi o cerkvenih zadevah in izreči o njih svoje mnenje. Osnovni državni zakon dovoljuje pisati o vsaki stvari in če se to zgodi v dostojni obliki, nima niti škof niti kdo drugi pravice, to braniti. Slovenci nismi — hvala Bogu — nič več na stališču, da bi se o gotovih rečeh sploh ne smelo pisati in naš list ostane tudi zanaprej pri tem, da je vsakemu dovoljeno, v dostojni obliki izreči svoje prepričanje. Škof pastirski list nas torej čisto nič ne vznemirja. Saj je le nova reklama za naš list.

— **Goška aféra.** Kakor je čitateljem znano, je stopila goška aféra v nov štadij. France Jerončič iz Goč, ki je bil radi te afere šest mesecev zaprt, je namreč razkril popolno resnico, ker je spoznal, da so ga pravi krvci prevarili in ga pustili na cedilu, naj on trpi za vse. Zdaj se vrši zasliševanje prič. Glede tega zasliševanja prič pa čujemo gorostasne posameznosti. Preiskavo vodi sodni pristav Jurij Polenšek v Vipavi. Notorično je, da je Polenšek straten klerik in vrh tega še osebni priatelj goškega kurata in krivoprisežnika Ferjančiča. Že z ozirom na to je jako čudno, da se

je preiskava v taki zadevi njemu poverila. Sedaj pa čujemo, da Polenšek pritiska na priče, dazvija njih izpovedi in da gotovih, za kurata nepovoljnih izpovedi prič ne sprejemata v zapisnik. V tem oziru so nam znani veleznačilni detajli. Z ozirom na to, da ima preiskovalni sodnik navadno proces v rokah tako, da ga lahko zasuča kakor hoče, z ozirom na to, da je Polenšek osebni prijatelj kurata Ferjančiča in da sploh v svojem uradnem poslovanju ne kaže potrebne objektivnosti, v tem slučaju pa da pritiska na priče in ne vzprejema na zapisnikih vseh izpovedi, je v interesu justične uprave, da se preiskava o goški aféri poveri drugim rokam.

S cesarjevega potovanja.

Iz Divače se nam piše: Vozeč se k vojaškim vajam v Pulj, pripeljal se je cesar 1. septembra dopoludne ob 9 $\frac{1}{4}$ v Divačo, ustavil se je tukaj 5 minut in se potem odpeljal po državni železnici dalje v Pulj. Sprejem je bil slovesen, opazilo pa se je takoj, da je bil sprejem pred 2 letoma lepsi in da se je takrat sploh vse v lesu redu vršilo, nego letos. Z domačih hiš ob železnicu so vihrale po največ na rodne zastave. Zgodila pa se je, žali Bog, neumnost, da je bil cesar pozdravljen samo v nemškem jeziku, dasi bivajo tukaj, izvzemši par nemških železničarjev, sami Slovenci. Zahteval je tako, kakor pravijo, slavni naš g. namestnik Goëss, kateremu želimo za zahvalo iz vsega srca veliko sreče na prihodnje njeovo odpotovanje iz naših krajev. Okrajni glavar je priganjal, kakor pravijo, najprej nakelskega gosp. župana, da bi cesarja nemški pozdravil; pa ta je to čast baje odločno odklonil. Storil pa je to uslugo okrajnemu glavarju g. A. Muha iz Lokve. Ej, g. Muha, tega pa o Vas ne bi bili misili! Naroden hočete biti, svetu pa kaže, da je nemški most do Adrie že do malega dograjen! Ne, tako ne dela narodnjak! — Pred 2 letoma je šolska mladina pozdravljala cesarju tudi z narodnimi zastavicami; letos je naš slavni deželní šolski svet to prepovedal in je morala mladina z Barke že zadnji hip odložiti tudi na rodne prepasnike. Bilo je zavoljo tega slišati pikri besed in so rekli nekateri, da, ko bi bili poprej to vedeli, ne bi bili pustili svojih otrok v Divačo in jih nikoli več ne bodo. Gospod Goëss in njegov svetovalec naj bodeta prepričana, da bodo vkljubu temu za to skrbeli, da bodo naša mladina, kadar doraste, takošna, kakoršno si želimo mi, ne pa onadva, namreč odločno narodna. S tukajnjimi ukazi in prevedmi si nakopujejo oblasti le sovraštvo med ljudstvom; lojalnost pa se s tem tudi ne izpodbuja in ne krepi. Kar pa se splošnega reda ob sprejemu tiče, skrbel je zanj g. okrajni komisar, kateri si je z odkazovanjem prostorov in s stiskanjem mladih in nemladih ročic pridobil med italijanskim srednjim spolom gotovo velikih zaslug; zdelo pa se mi je čudno, da je starščine, ako niso imeli črne obleke, odganjal v ozadje, kmeta pa sploh. Misil sem si: Ta gospod pač ne pozna cesarja. Saj vendar presvetli cesar sam vé, da kmet ne nosi fraka. Ako pa ljubi g. komisar ofrakane kmete ali pa kmeta v fraku, jih pa v Divači in Brkinih ne dobi.

Cesar na Primorskem. Včeraj popoldne je prišel cesar v Pulj. Pozdravljen je bil na vseh postajah. Kmalu po prihodu se je cesar vkral na jahto »Miramar«, kjer je bil potem dvorni diné. Povabljeni so bili prvi vojaški, civilni, cerkveni in avtonomni dostojanstveniki. Pomorske vojaške vaje so se začele še včeraj popoldne.

Ustoličenje tržaškega škofa se je vršilo na običajni način. Značilno je, da se te slavnosti razen župana in štirih slovenskih občinskih svetovalcev ni udeležil noben drugi obč. svetovalec. Prošt Petronio je še to priliko porabil, da je pokazal svoje sovraštvo do Slovencev s tem, da je preprečil udeležbo slovenskih zastav pri procesiji.

Shod avstrijskih zdravniških zbornic vrši se letos v Černovicih dne 7. in 8. septembra. Delegatom za Kranjsko je bil izvoljen primarij dr. V. Gregorič.

Za pogorelice v Martinjaku je na predlog deželnega predsedništva daroval presvetli cesar iz svoje zasebne blagajne 6000 K.

Za pogorelice v Martinjaku pri Cerknici je daroval gospod Alojzij Pogačnik, župan, veleposestnik, trgovec in tovarnar v Cerknici 200 kron.

Umrl je v Barkovljah pri Trstu bivši trgovec g. Josip Matevž iz znane ljubljanske rodotvorne.

Novice z Jesenic. Piše se nam: Potujočega po širni naši domovini zanesel me je veter tudi v Jesenicu. Reči moram, da je človek nekako presenečen, kadar pride prvikrat semkaj. Tu vam je vrvenje in šumenje kakor v kakem velikem mestu in domačini si tujca niti ne utegnejo od blizo ogledati. Vse dela . . . Delajo delavci, domači in tuji, delajo domačini, da spravijo svoje pridelke v denar, kajti v denar se spravi tukaj skoro vse. Kapa kosmata, take draginje ni niti na Dunaju kakor tukaj. Sadje je tako drago, kakor je bilo menda za časa sedmih egipovskih suhih let. Tri česplje za 1 krajcar, drobna hruška 2—4 kr., grozdje 48 kr. kilo, ena breskev 6 kr. itd. — z vašimi precej »energičnimi« branjevkami tamdoli v Ljubljani ste torej lahko še precej zadowljivi. Nemškutari se tukaj kolikor se največ da. No, vsled tolerance na obeh straneh se da še precej izhajati. Ne da pa se tako lahko izhajati s hišnimi posestniki v Jesenicah, Savi in Javorniku, ki zahtevajo pretirane cene za stanovanja, dasi so ta stanovanja prava satira na vse zdravstvene in varnostne predpise. — Umevno je, da se vsled naraščajočega prometa tukaj tudi mnogo zida. Hiše pa so zgrajene tako slabo, da je v nekaterih, kakor sem se sam prepričal, zelo nevarno stanovati. Nekateri hišni posestniki misljijo menda, da se bo svet podrl že v prihodnjih petdesetih letih in so torej tudi svoje hiše po tem zgradili. Hudiča pa se morajo Jeseničani strašno batiti, kajti skoro v vseh gostilnah se dobe le klerikalni listi. »Naroda« ni dobiti nikjer, še celo v starci, pošteni gostilni »Pri pošti« ga gostu več ne dajo v roke, dasi je bil svojcas vedno na razpolago. Bog pomagaj! Robinson.

Iz Št. Lorenca ob Temenici. Ker se mene sumniči, da sem jaz spisal dnevno novico v »Slov. Narodu« »Nesramno farško zavijanje«, zadevajočo g. župnika Andreja Šimencu v Št. Lovrencu, izjavljam odločno, da nisem v nobeni zvezi z njim. Dopisniku pa svetujem, da se v prihodnje natančneje informira, predno se spušča v njemu neznane zadeve, kajti v tem dopisu je marsikaj neresničnega. Franc Potokar, učitelj voditelj.

Ljudski učitelj, ki vstopi v semenišče. »Soča« piše: Čujemo, da vstopi ljudski učitelj Rešič, doslej nastavljen v Čepovanu-Vratih, jeseni v semenišče. Baje prestane neko malo skušnjo iz grščine in lantinščine, na kar ga vsprejmejo v semenišče. Kolikor vemo, je absolviral Rešič 2 ali 3 gimnazijске razrede ter učiteljišče v Kopru. Kot učitelj je bil goreč pristaš klerikalne stranke. Svoj čas sta pisala »Naša Sloga« in »Slovenski Narod«, da se nahajajo v centralnem semenišču v Gorici mladenci, ki gimnazija niti videli niso. No, že utegne biti resnica, da se je od koga še manj zahtevalo nego se zahteva od Rešiča! Ker smo že pri semenišču, naj omenimo, da se nam zdi, da tudi letos ne vstopi nikdo izmed tukajnjih (goriških) gimnazijskih abiturientov v semenišče! Čudno, da Bog že drugo leto ni pokazal s prstom na nikoga, da bi ga izbral za duhovniški stan!!

Izgredi v Zagrebu. Srbski list »Srbohran«, ki izhaja v Zagrebu, je pred kratkim prinesel članek, v katerem je grdo zasramoval Hrvate. To je dalo povod velikim izgredom. V nedeljo dopoludne se je zbralo več sto ljudi, med njimi zlasti mnogo dijakov, pred redakcijo »Srbohrana« in »Srbsko Banko«. Demonstrante so razbili vsa okna in tudi redarje napadli s kamni. Prišlo je do boja, v katerem je bilo več oseb ranjenih. Rabuke z redarji so se ponovile še na raznih krajih mesta. Redarji so rabili sablje in poškodovali več demonstrantov. Šele čez nekaj ur je policija napravila red. Aretevanih je bilo seveda več oseb, med njimi tudi občinski svetnik Gašparović, ki pa

je bil seveda takoj izpuščen. Demonstrantje so pobrali po vseh kavarnah list »Srbohran« ter ga sežigali. Banco in trgovino Srbov Čuka ter Matijevića straži policija na konjih. Vojaštvo je dobilo ostre naboje. Danes bo seja občinskega sveta. Hrvatje hočejo srbske trgovine bojkotirati.

Nesreča v Spodnji Šiški. Danes ob 1/9. uri dopoludne je vozil Zupančičev hlapac s parom konj kamenje po šišenski cesti. Konja sta stekla mimo cerkvico in zavila na glavno cesto proti Seidlovi hiši. V istem hipu se je tod pripeljal 30letni posestnik in krčmar Jernej Šaleškar iz Lukovice pri Brezovici z biciklom. Odganjal je sitnega, v kolo zavetavočega se psa ter ni mogel videti Zupančičevega voza. S kamenjem obloženi voz je Šaleškarja podrl. Šaleškarja so težko ranjenega spravili na stran, mu spirali rane in telefonično poklicali iz Ljubljane rešilni voz. Vzrok nesreči je nagla vožnja po klancu z nezaprtim vozom, na katerem je hlapac sedel, potem pes, ki ima slabo navado, nadlegovati kolesarje in deloma seveda tudi kolesarjeva neprevidnost. Šaleškar bo svojo neprevidnost najbrž plačal z desno nogo.

Vojška uprava v Ljubljani kupi meseca septembra 150 metarskih stotov rži in 200 metarskih stotov ovsa. Kupi se to od kmetijskih zadrug in od producentov tudi v manjših kvantitetah.

V Ameriko se je danes ponoči spet več oseb odpeljal. Policija je zajela dva fanta, ki sta jo hotela popihati čez morje, predno sta zadostila vojaški dolžnosti.

Rubežen ponoči. Danes ponoči je na državnem kolodvoru v Spodnji Šiški rubilna komisija ustavila mesarja I. Mikliča, ki se je hotel odpeljati v Ameriko. Rubiti ga je dal neki tukajšnji trgovec. Rubežen je imela slab uspeh, dobili so pri njem le 99 krajcarjev ali 1 K 48 h. Mož se je odpeljal »v čeh« v Ameriko.

Pogrešanec Štefan Balja je poslal danes svojim sorodnikom razglednico s Triglava.

Električni voz ustavila sta včeraj zvečer na Dolenjski cesti dva vola, ki sta ušla nekemu mesarju iz Šiške.

Napad. Včeraj zvečer so bili v Mestnem logu od neznanih koscev napadeni posestnik Franc Dolničar, zidar Ivan Dolničar in brusač Anton Dolničar, vsi iz Podutika. Antona Dolničarja je jeden napadalec udaril z vilami po glavi in ga hudo ranil.

Magloma umrla je v bolnici službujoča dekla Marija Kristan. Našli so jo mrtvo na stranišču. Zadela jo je srčna kap.

Več vreč cementa je bilo ukradeno posestniku Josipu Tomcu v Streliških ulicah.

Veliko poneverjenje. Nekemu tukajšnjemu trgovskemu agentu je njegov zastopnik na Ogrskem pri nakupovanju žita poneveril 12.000 kron.

Ogenj. Danes ponoči je gorelo pri posestniku Troštu na Pšati. Zgorela je hiša z gospodarskim poslopjem vred. Kako je ogenj nastal, še dosedaj ni znano.

Prijet tat. Delavec Jurij Guzelj je včeraj popoludne pokradel Toeniesovim zidarjem Francetu Ževiču, Fronatu Gutniku, Alojziju Difonu in Jakobu Mozetiču iz stanovanja obliko in obutev. Policija je Guzelja prijela in dobila pri njem v postelji skrite vse ukradene reči.

Nov bicikel ukraden. Danes dopoludne je bil gostilničarju Ivanu Robežniku na Viču št. 25 izpred prodajalnice Schneiderja in Verovška na Dunajski cesti ukraden nov Styria-bicikel, vreden 300 K. Robežnik je pustil bicikel na hodniku in je šel v prodajalnico. To prilike je tat porabil in kolo ukradel.

Konj splašil se je danes dopoludne na Dunajski cesti Javornikovemu hlapcu Martinu Snoju iz Viča št. 36. Konj se je ustrašil praznega zaboja, ki je padel z voza. Dirjal je naprej po cesti, dokler ni zadel z vozom ob cestni drog za električno luč in se ustavil. Nesreča se ni nobena pripetila.

Kako se kaznuje tat, ki je sadje kradel, izumil je neki tukajšnji mizar, ki ima sadonosnik. Zasačil je na vrtu fantička, ko je kradel česplje in jabolka. Misil si je, kaj budem jaz zaradi

fantička pota imel, in prijet ga je za ušesa in ga peljal seboj v delavnico, kjer ga je pripel za mizarsko mizo in ga pustil capljati, dokler ni pri vseh svetnikih obljubil, da ne bode nikdar več prišel na mizarjev vrt sadje krast.

Kosilo na cesti. Izkuharica Leopoldina Kunauerjeva peljala je danes opoludne kosilo pred tobačno tovarno, da bi je prodajala delavkam. Na Rimski cesti se ji je razletel voz in vse kosilo se je razlilo po cesti.

* **Najnovejše vesti.** Jetnikov napad. V Ogrskem Gradišču na Moravskem je Ladislav Groh, ki je bil radi ropa zaprt na šest let, napadel nadzornika, ga podrl na tla ter zbežal, toda pogrešilo se je ga uloviti. — Velike pečnice (Edelweis) je našel neki pastir pri Tridentu na Tirolskem. Cvetje meri 11 cm v premeru. — Prijet roparski morilec. Celovškemu deželnemu sodišču je bil pripeljan mož, ki je na sumu, da se je zagrešil z več roparskimi napadi in umori. — Smrt Nadgozdar Sobotka (glej včerajšnjo brzjavko) je umrl. — 14 let je imel v Peischingu v hlevu zaprtega slaboumnega brata Petra Styxa kmet Leopold Styx.

Častnika sta se klofutala. Polkovnik Drušin je v častniški gostilni v Peterburgu oklofutal stotnika Trpkega. Stotnik je polkovnika pretepel. Polkovnik je prosil nato za odpust, stotnik pa je zaprt v preiskavi.

Nepošten častnik. Honvedski nadporočnik Ivan Györök v Budimpešti je krivo pričal ter je bil zato degradiran. Ker je pisal te dni generalom grozilna pisma, so ga zaprli. Györök je bil velik kavalir ter prijatelj odličnih dam.

Društva.

— **„Narodne šole“, društva v podporo slov. ljudskemu šolstvu** občni zbor bode v četrtek, dne 11. septembra t. l., dopoludne ob polu 9. uri v telovadnici II. mestne deške šole na Cojzovi cesti v Ljubljani.

— **„Društva v pomoč učitev, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem“** občni zbor bode v četrtek, dne 11. septembra t. l. dopoludne ob 9. uri v II. mestni deški šoli na Cojzovi cesti v Ljubljani.

Telefonska in brzjavna poročila.

Zagreb 2. septembra. Ob pol 8. zvečer so se začeli novi izgredi. Na tisoče ljudi se je zbralo pred srbsko šolo, pred srbsko banko in pred hišo znanih Srbov Medakovića in Šumanovića. Razbili so vse šipe in demolirali mnogo srbskih trgovin. Policija se je trudila na vse načine, da bi razgnala izgrednike, a ni mogla ničesar opraviti. Skoro polovica vseh redarjev je ranjenih in jih leži mnogo v bolnici. Ob pol 10. je bilo poklicano vojaštvo, iz Belovara pa se je poklical cel bataljon na pomoč. Bila je prava revolucija. Streljalo se je tudi iz revolverjev. Ogromna množica je šla po mestu in razdejala mnogo srbskih trgovin. Srbske hiše izgledajo kakor po kakem bombardementu. Šele po 2. uri ponoči je nastal mir.

Zagreb 2. septembra. Pri Čakovici trgovini so demonstrantje napravili 20.000 kron škode. Vlomili so vrata, izpustili vino in razmetali vse spečenjsko blago. Tudi Popović ima veliko škodo. Trgovec Lazić je demonstrante preprodil z revolverjem. Tudi trgovina Ivčič in Živković je bila demolirana. Pri trgovcu s ptiči Miškovicu so demonstrantje izpustili vse ptiče.

Zagreb 2. septembra. Policija je odredila, da morajo biti vsi javni lokali ob 9. uri zvečer zaprti.

Rim 2. septembra. Generalni štrajk v Firencach je zadobil tako nevarno obliko. Vojaštvo je zasedlo vse mesto in sploh vse ulice.

Pariz 2. septembra. V Bourgoinu je imel vojni minister André govor, v katerem je rekel, da je vlada trdno odločena, iztrgati duhovščini vso vzgojo in poskrbeti, da se mladina vzgoji v ljubezni do domovine, ne v sovraštvo, kakor v cerkevih šolah.

Berolin 2. septembra. »Berliner Tagblatt« javlja, da preganja sodišča poljskega časnikarja Wrobla zaradi hujskanja k sovražnostim, storjenega s tem, da je razdeljeval zbirko poljskih narodnih pesmij.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 2. septembra 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.80
Skupni državni dolg v srebru	101.65
Avtrijska zlata renta	121.55
Avtrijska kronska renta 4%	100.15
Ogrska zlata renta 4%	121.10
Avtro-ogrške bančne delnice	98
Kreditne delnice	887.75
London vista	239.37
Nemški državni bankovci za 100 mark	116.97
20 mark	23.41
20 frankov	19.04
Italijanski bankovci	94.70
C. kr. cekini	11.27

Zitne cene v Budimpešti

dne 2. septembra 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg K 6.67
Rž " " " " "	maj 1903 50 " 6.98
Koruza " " " " "	oktober 50 " 5.93
Oves " " " " "	oktober 50 " 5.35
Efektiv.	" " " " " 50 " 5.45

Nespremenjeno.

30.000 kron znaša glavni dobitek olomuške razstavne loterije. Opazujemo na to naše čitatelje, da se vrši srečkanje nepreklicno dne 25. septembra 1902, ter da se vsi dobitki dobiteljem izplačajo tudi v **gotovini po odbitku 10%**.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 29. avgusta: Ana Celar, delavka, 64 let, Miklošičeve ulice št. 36, jetika. — Ana Žitnik, črevljarjeva hči, 3 mes., Cesta na loko št. 17, črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806.2 m. Srednji sračni tlak 736.0 mm.

Avust	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Predv. v 24 urah
1. 8. zvečer	737.2	19.6	brezvetr.	dež		
2. 7. zjutraj	736.5	15.2	sl. jug	jasno		
3. 2. popol.	736.0	27.6	sl. jug	del. oblač.	21 min.	

Srednja včerajšnja temperatura 20.1°, normala: 16.9°.

S tužnim srcem naznajamo znamenjem prijateljem, da smo v četrtek, dne 28. avgusta, ob 9. uri zvečer izgubili svojo ljubljeno mater, oziroma soprogovo

Angelo Gustinčič - Lagoj

trgovko in gostilničarico v Gor. Košani.

Pokojnica je bila stara dvainštrideset let. Pogreb se je vršil v soboto, 30. avgusta, popoldne ob 4 urah.

Sv. maše za pokojnico se bodo čitali v farni cerkvi.

Ostali žaljuči priporočajo pokojnico v blag spomin. (2086)

Anton Lagoj,
soprog.

Dragotin Gustinčič, Štefanija Gustinčič, Ludovik Gustinčič, Antonija Gustinčič, Marija Gustinčič, Frančiška Lagoj, Anton Lagoj, Frančišek Lagoj.
otroci.

Zahvala.

Vsem cenjenim prijateljem in znamencem, ki so mi ob nenadni smrti mojega preljubljenega soproga, oziroma očeta, brata, svaka in strica, vleblagorodnega gospoda

Gvidona Hayne

c. in kr. majorja v p., imetelja vojne, jubilejske in papeške spominske kolajne, kakor tudi častniškega zaslužnega križca tako tolažilno izkazali svoje sočutje, zlasti pa sl. c. in kr. častniškemu koru, ki je ranjemu s krasnimi venci in z nebrojnim spremstvom k zadnjemu počitku izkazal zadnjo čast, izrekam v lastem, v imenu svoje hčere Marie in v imenu ostalih sorodnikov najtoplejšo in najpričnejšo zahvalo. (2085)

Ljubljana dne 31. avgusta 1902.

Josipina Hayne,
c. in kr. majorjeva soprog.

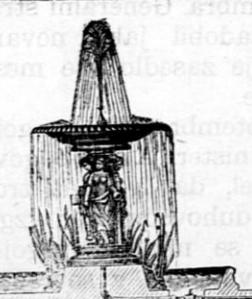
Vodovode

za mesta, vasi, pristave, zavode, posestva, toplice, bolnice i. t. d. napravljala.

Ant. Kunz
Morav. Granice
c. kr. dvorni zalaganjel.

Ta tvrdka je ustanovala, kakor se more izpričati s poohvalnimi spricivali, vodovode v 42 mestih, 494 občinah, na več sto velikoposestvih in obrtnih zavodih, ter je največji in najstarejši slovenski zavod v državi za pridobivanje vode. (1088) Prospekti zastonji.

b (18)

Absolviran pravnik

želi vstopiti pod ugodnimi pogoji v notarsko pisarno kot **notarski kandidat**. Ponudbe naj se pošiljajo na upraviteljovo »Slov. Naroda«. (2089)

Sprejme se brivski pomočnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika. Prednost imajo taisti, zmožni v lasničarskih delih. (2087-1) Natančneje pri **F. Zupanu**, Turjaški trg št. 5, III. nadstropje na desno.

Velike nove kleti

se oddajo v najem, oziroma se proda **polnopoma nova hiša na Selu ob Zaloški cesti** (pri žrebčarski vojašnici).

Več se izve pri **Ivanu Bricelju v Mostah** pri Ljubljani št. 47. (2050-2)

Naznanilo.

P. n.

Čast mi je s tem naznaniti Vam, da so tudi letos pri nas vinogradi krasni, t. j. tako rodovitni, in grozdje je zdravo. Jaz posedujem 10 oralov vinogradov in se nadejam, da pridelem nekaj sto hektolitrov vina. — Zato Vam ponujam grozdje za prešanje ali pa že prešani mošt ter garantiram za čistost in pristnost.

V slučaju potrebe se izvolite obrniti na mene. (2001-5)

Belježim z odličnim spoštovanjem;

Franjo Kleščič
posestnik vinogradov

Jaska na Hrvatskem.

Ne skisanim filistrom
ampak

prijateljem humorja
priporočamo

„Navihance“

spisal

Rado Murnik.

Velika 8. Str. 229.

Vsebina:

Indijanci. — Iz Dragovega dnevnika. — Prisiljeno zelje. — Matura. — Nirvana. — Ata Žužamača. — Cačkočikar pa Križkraž. — Peklenski napredek. — Zavozlan roman. (1832-14)

Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.

Založništvo L. Schwentner
v Ljubljani, Dvorski trg 3.

Žrebanje nepreklicno =

25. septembra 1902

Olomuške razstavne srečke à 1 krono

■ Vsi dobitki se izplačajo dobiteljem v gotovini po odbitku 10%. ■

Zaradi bolezni se želi prodati

gostilno

z nekaj zemljишčem v dobrem kraju na deželi. — Ponudbe sprejema **F. A. P. Drnovič v Brežicah ob Savi št. 88**, kjer se tudi natančneje poizve. (2072-2)

Angelo Ban, posestnik v Jagnci št. 32, postaja **Zidan most**, proda svojo dobro ohranjeno, ob okrajni cesti ležeče hišo. (2055-2)

Zraven hiše je velika njiva in vrt. Hiša je pripravna posebno za trgovino ali gostilno. Kupci naj se zglasijo pri posestniku.

Vničujte m u h e

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-164)

Najboljše sredstvo je amerikanski Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

4 pari čevljev za samo 2 gld. 50 kr.

se pošljejo le zaradi nakupa velike množine za tako nizko ceno. 1 par moških, 1 par ženskih čevljev, rujavih za vezati, z močnimi zbitimi podplati, najnovejše oblike; dalje 1 par moških in en par ženskih modnih čevljev z obšivom, eleganti in lahki. Vsi 4 pari za 2 gld. 50 kr. Pri naročilu zadoštuje dolgost. Pošilja se proti poštnemu povzetju. (2091-1)

Zaloge čevljev

Jungwirth

Krakov 21. Poštni predel 29.
Neugajajoče se vzame takoj nazaj.

Ženitna ponudba.

Učitelj, veleposestnik in rezervni častnik želi se tem potom v kratkem poročiti s poštno upraviteljico ali trgovsko izobraženo ali z olikanem ter domače vzgojeno, 18-27 let staro gospodično s primernim premoženjem. (2092-1)

Samo popolnoma resne ponudbe naj se pošljejo pod „zadovoljnost“ do dne 10. septembra na upravnito „Slov. Naroda“.

Glavni dobitek

30.000 kron

priporoča

J. C. MAYER
v Ljubljani. (1981-7)

Podpisano založništvo usoja si obvestiti sl. šolska vodstva, da je izdalo:

Nastenske slike za Černivčeve Prvo računico.

Zbirka obsega 25 slik.

Velikost: 53 x 35 cm.

Cena nalepljenim na lepenki kron 9.—

Dalje priporočam:

Dimnik: Avstrijska zgodovina za ljudske šole.

Cena broš. K 2.—, vez. v platno K 2-60, po pošti 20 vin. več.

Z odličnim spoštovanjem (2094-1)

Jernej Bahovec

(prej Jos. Petrič)

trgovina papirja itd. itd. — Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2.

Izurjen (2063-2)

odvetniški solicitator

išče službe.

Ponudbe na upravnosti »Slov. Nar.«.

(2063-2)

Načrtovanje se izved